

samlingen de krav avgjøres og de bevilgninger gives, som betinger fremgang for bygder og distrikter, og her gjælder det især for en kreds som er stor i utstrækning men liten i folketal, rikere paa muligheter, end paa opnaadde resultater, at holde sig frem. Det er bevilgninger til samfærsel, til utvikling af næringsliv og oplysning som skal til, men alle kjender den kappestrid, der er og vil være om disse bevilgninger. Meget kan selvfølgelig bæres frem ad kommunal og administrativ vei, men det kan ikke bestrides at en speciel repræsentant for den enkelte kreds her har berettigede interesser at varetå i tinget at han kan utrette noget og at kredsens vælgere ser det saaledes, og vil føle en forandring heri som et tap.

Gjennem disse talsmænd, som har direkte kjendskap til forholdene, som staar i et nært forhold til sine vælgere og som tillidsfuldt søkes av kredsens folk for fremme av kredsens interesser uten hensyn til partistandpunkt, fremholdes altsaa de enkelte krav, men ogsaa statsmyndighetene faar derigjennem materiale av værdi for bedømmelsen av de forskjellige krav og for en forholdsmæssig fordeling utover landet av statsmidler og forføininger til kravenes fremme. Erkjender man at det ikke blot er de politiske, men ogsaa økonomiske og kulturelle spørsmåal, ikke bare personerne, men ogsaa interesserne, som har ret til at komme til orde og tilgodesees forholdsmæssig, da kan det vanskelig bestrides, at enmandskredsene i virkeligheten bygger paa og i en viktig anvendelse tilfredsstiller princippet, forholdsmæssig representation.

Paa den anden side maa alle erkjende, at systemet med flertalsvalg i enmandskredse avgjort har svigtet med hensyn til den politiske forholdsmæssighet, og kommissionen er som tidligere utviklet helt paa det rene med, at forandring maa til. Spørsmåalet er imidlertid, om systemet helt maa opgives, om dets særlige fordele skal opofres og fortrænges av de politiske forholdskrav, som nu maa tilfredsstilles.

For vort lands vedkommende vil vel ingen for tiden finde det riktig at bortse helt fra dets vekslende og ujevne forhold med hensyn til beliggenhet, næring, folketallet m. v. og ta konsekvensen derav gjennom at gjøre det hele land til en valgkreds. Det tør vel ogsaa ansees paa det rene at dette vilde stride bestemt mot vælgernes ønsker og interesser.

Den samme opfatning har jo ogsaa utenfor vort land gjort sig gjældende og har sat sit præg paa de forskjellige ordninger med forholdvalg. Det erkjendes almindelig, at en av de sterkeste indvendinger, som kan reises mot forholdvalgssystemet er at forbindelsen mellem vælger og repræsentant i større eller mindre grad gaar tapt; valget „mekaniseres“, vælgeren vet ikke, hvilken kandidat hans stemme kommer til gode, representation av lokale interesser gjøres umulig eller litet effektiv. En bekjendt statsrettsforfatter og forkjæmper for forholdvalg, dr. Ernst Cahn, erkjender dette i sit skrift „Das Verhältniswahlssystem in den modernen Kulturstaaten“, 1919, men hævder at i store staters lovgivende forsamlinger vil saker av denne betydning bli afgjort efter politiske synspunkter, og at spørsmåal av lokal betydning kun mere leilighetsvis dukker op. Imidlertid sier han at „helt kan indvendingen ikke avvises“, og efter hans mening er den det vægtigste argument som overhodet er anført mot forholdvalgssystemet. Man har, fortsætter han, søkt et botemiddel herimot og fundet det i opdeling av landet i større valgkredser, (hans ovennævnte verk, § 39, særlig s. 211—212). Det maa selvfølgelig erkjendes at valgdistrikter bestemt efter vore amtsomraader i nogen grad avhjælper de paapekte ulemper, og vi har derfor subsidiært kunnet slutte os til flertallet om forslag A IV. Men bedst fyldestgjort blir de her paagjældende hensyn uten tvil ved vore enmandskredse.

Vi mener videre, at den politiske forholdsmæssighet kan tilveiebringes uten at opofre enmandskredsene og de med disse følgende fordele. Det gaar efter vort skjøn an at kombinere enmandskredsens direkte tillidsforhold mellem vælger og re-